

Predsednik g. dr. Leskovar je nagovoril skupščino z jedrnatimi besedami. Opozarjal je poslance na naloge, ki jih čakajo in na delo, katero pričakuje ljudstvo od njih. Oblastna skupščina je sicer odprta in bo delovala, toda nima še take moči, kakor ji upravičeno gre v gospodarskem odločevanju in upravljanju oblasti. Zato bo kot predsednik zastavil ves svoj vpliv, da ne bo oblastna skupščina samo posvetovalen organ, ampak iniciativna korporacija, ki bo odločevala v vseh važnejših vprašanjih, ki se tičejo oblasti. Pozval je nato navzoče poslance, da se po stari in dobri slovenski navadi udeležijo sv. opravila, katero je opravil v frančiškanski cerkvi oblastni poslanec g. župnik Ivan Baša iz Bogojane v Prekmurju.

Po sv. opravilu so se poslanci zopet zbrali v dvorani. Zastopnik velikega župana, dvorni svetnik g. dr. Stare je prečital deklaracijo velikega župana. G. dr. Pirkmajer je bil baže službeno odsoten ter ni mogel skupščine sam otvoriti. Nato je vstal predsednik kluba SLS, g. dr. Veble in prečital sledečo izjavo:

Klub Slovenske ljudske stranke, ki je edina prava zastopnica slovenskega naroda, izjavlja:

Sedanja samouprava ne ustreza življenjskim potrebam slovenskega naroda.

Ugotavljamo, da se je Slovenska ljudska stranka ves čas najodločneje borila proti tistim določbam ustave in zakonov, ki ustanavljajo sedanje oblastne skupščine.

Ideal Slovenske ljudske stranke je bil vedno, je in ostane zakonodajna avtonomija zedinjene Slovenije. Naš narod je zrel za tako samoupravo in za njo se bo boril, dokler je ne doseže. To borbo nam pa narekuje tudi ljubezen do naše ujedine države, ki se bo po notranji preureditvi na osnovi zakonodajnih avtonomij na znotraj in na zunaj zelo okrepila — tudi v utihu in zaslonbo našim bratom izven meja naše države.

Ker pa vidimo v sedanjih samoupravah vendar nekaj začetek in korak do našega vzora, hočemo, v kolikor nam ustava in zakoni dovoljujejo, zastaviti vse svoje moči, da bo sedanja oblastna skupščina kar najbolj izrabila ta tesni delokrog za izboljšanje težavnega položaja našega ljudstva, položaja, ki ga nismo mi zakrivali.

Da se omogoči uspešno delovanje oblastne skupščine, zahtevamo:

1. Da ostane prejšnja deželna imovina neokrnjena oblastni samoupravi kot legitimni naslednici bivše dežele in da osrednja vlada vrne tiste dele te imovine, ki jih je radi izrednih razmer prevzela začasno v svojo upravo.

2. Da osrednja vlada prepusti oblastni samoupravi potrebna finančna sredstva in ji s tem omogoči svobodno delovanje za narodne, kulturne, socialne in gospodarske potrebe našega naroda.

Sedanji gospodarski položaj je izredno težak, tako da ljudstvo ne prenese novih davčnih bremen. Današnje gospodarsko krizo je mogoče rešiti samo z intenzivnim delom samoupravnih teles, ki pa brez zadostnega in trajnega financiranja ni mogoča.

Prepričani smo, da bodo tudi druge politične stranke v vsej državi spoznale našo domoljubno borbo in se nam pridružile, da čimprej zakonitim potom dobimo tako ustavo in tako zakonodajno samoupravo, ki bo ljudstvu res koristila, našo skupno državo pa ojačila.

Njegovi izjavi se je pridružil tudi zastopnik hrvatske pučke stranke g. dr. Ivo Kečkeš iz Medžimurja. Tudi predsedniki ostalih klubov so prečitali izjave, nakar so se vršile volitve odbora. Izvoljen je bil sledeči odbor: 1. član dr. Josip Leskovar, namestnika: Alojzij Sagaj in Davorin Krajnc; 2. član Alojzij Supanič, namestnika: Franc Pirnat in Ivan Šerbinek; 3. član: Marko Krajnc, namestnika: Pet. Ostere in Franc Hrastelj; 4. član dr. Andrej Veble, namestnik: dr. Ivo Kečkeš in Jože Stabej; 5. član Jurij Kugovnik; namestnika: dr. Anton Ogrizek in Miha Levstik.

Z izvolitvijo odbora je bila dopoldanska seja zaključena.

Gospodarstvo.

inž. Henrik Mohorčič.

O NAŠEM NOVM PRILIKU O UVOZU IN O PRO-METU UMETNIH GNOJIL.

Pred kratkem je izšel pravilnik o uvozu in prometu umetnih gnojil, ki g'oboko sega v naše gospodarstvo in ki je ostal pri trgovcih z umetnimi gnojili popolnoma nepoznan, kakor sem se sam prepričal. Ker je pravilnik ponekod precej nejasen, sem si poskrbel avtentični komentar nejasnih točk in hočem v kratkih potezah to povedati, kar bi moral znati vsak, ki trguje z umetnimi gnojili.

Iz kmetijskega vidika je dobro, da smo dobili tak pravilnik, ki pomenja prelom s starimi udomačenimi običaji trgovanja z umetnimi gnojili, kateri običaji so služili le ne-reelni trgovini, ki je izkoriščevala nevednost na kmetih. Reelni trgovini z umetnimi gnojili je novi pravilnik prav dober odošel, ker bo onemogočil, če se bo izvajal, vsako zahrbtno umazano špekulacijo. Drž. kmetijskim poskusnim in kontrolnim postajam naprtili nov pravilnik po novejega dela. Hudo je, da je stopil pravilnik takoj decembra meseca v veljavo, ko niso bili trgovci nanj nič pripravljeni.

Torej ogledimo si, kaj zahteva novi pravilnik od nas? Vsako umetno gnojilo, ki prihaja iz inozemstva, je podvrženo posebni državni kontroli. Iz vsake desete vreče se vzame po en ogledke iz vagonovskih pošilk. Posamezni ogledki se dobro zmešajo in se iz njih vzame pravi povprečni ogledke, ki se pošlje v analizo. V slučaju, da je 10.000 kg gnojila, se pošlje le en povprečni ogledke za analizo, v slučaju 15.000 kg pa dva povprečna ogledka, pri 21.000 kg se ima že tri povprečne ogledke. Ogledke umetnih gnojil odvzame posebna komisija na licu mesta v vagonu. Umetna gnojila se smejo pri nas v Sloveniji uvažati le skozi mariborsko ali ljubljansko carinarnico. Za vsak ogledke mora preskrbeti lastnik umetnega gnojila po tri steklene posode, ki se dajo neprodušno zapirati s p'utastim, kavčukovim ali steklenim zamaškom. Vsaka vreča z umetnimi gnojili om dobi uradno p'ombo in pritrjen karton z označbo vagona in številko ogledka. Nihče ne more preje spraviti umetna gnojila v promet, dokler ni izvršena kemijska ana-

liza. V slučaju, da bi vendar hotel to storiti, mora položiti kavicjo v polni vrednosti blaga pri kmetijski poskusni in kontrolni postaji. Kavicja zapade, če bi se izkazalo, da blaga ne sme uvoziti. Za analizo umetnih gnojil se bo plačevala posebna pristojbina, ki bo menda desetkrat tako visoka kot je dosedaj. Poleg tega plača lastnik umetnega gnojila še kolek 20 Din, da se mu izstavi dovoljenje za avoz preiskane umetnega gnojila.

Za naše razmere je važno in pomembno, da mora imeti vsako gnojilo gotovo odstotnost. Tako n. pr. mora imeti superfosfat vsaj 16% vodotopne fosforjeve kisline, Thomasova moka pa 18.49% skupne fosforjeve kisline. Vendar se dobi dovoljenje za uvoz tudi n. pr. za 15.5%ni superfosfat ali 17.99%no Thomasovo moko, ker je dovoljena maksimalna razlika 0.5% pri fosforjevi kislini. Obstaja le nevarnost, d anajde analitič le za 0.01% manj fosforjeve kisline in tedaj mora blago nazaj. Umetna gnojila iz naših tovarn pridejo v promet le v od tovarne plombiranih vrečah. Vsako leto pregleda tročlanska komisija iz ministrstva dvakrat vse tovarne umetnih gnojil, poleg tega je preskrbljeno v pravilniku, da pregleda lahko kmetijska poskusna in kontrolna postaja v svojem okolišu vsakčas vsa skladišča pri trgovcih in pri zadržanih in da odvzame ogledke. Če se po analizi ugotovi manjšo odstotnost pri umetnem gnojilu, ali če se ugotovijo pri umetnem gnojilu škodljive lastnosti v sled navzočnosti škodljivih sestavin, tedaj se mora nazna niti vsak tak slučaj pristojni politični oblasti, ki kaznuje na podlagi zakonodajne izpričevala z denarno kaznijo, ali pa z zaporom. Denarne kazni so velike, kajti 10.000 Din je do o enih kot kazni za onega, ki prekrši iz nevednosti pravilnik. Če prekrši iz malomarnosti pravilnik, se mu sme odvzeti pravico trgovanja z umetnimi gnojili in še povrh kaznovati z denarno kaznijo do 20.000 Din. Kdor pa napravi namenoma z vednostjo falzifikate ali brezvedna gnojila in jih stavlja v promet slabše ali škodljive kakovosti, kakor dovoli pravilnik, se kaznuje z denarno kaznijo do 40.000 Din, ali pa z zaporom do treh mesecev.

Zoper odločbe pristojne kmetijske poskusne in kontrolne postaje se sme vsak v 14 dneh pritožiti na ministrstvo za kmetijstvo in vode.

Povdarjam, da smo lahko veseli, da smo dobili pravilnik, ki ureja promet z umetnimi gnojili, ker je pravilnik v korist splošnosti. Pri nas se razmeroma malo rabijo umetna gnojila, ker so razmeroma draga, a so postala veliko bolj vredna kot so preje bila, ko nismo imeli še pravilnika, ker ne bomo več kupovali od sedaj za naprej — mačka v žaklju!

Zbližanje med Jugoslavijo in Čehoslovakiijo. V Pragi so se vršile od 13. do 20. februarja posvetovanja med zastopniki našega in čehoslovaškega parlamenta. Oboji so se dogovorili o bodočih trgovinskih pogodbah med obeh državama. Iz Beograda je bilo poslanih v Prago k tem posvetovanjem 20 poslancev. Jugoslovanski klub sta zastopala poslanca gg. Franjo Zebot in Janez Strein. Čehi so obljubili, da bodo v Jugoslaviji kupovali vino, sadje, tobak in živino, a Jugoslovani pri njih fabrikah izdelke. Dogovorjali so se naši zastopniki s Čehi in Slovaki tudi o tem, kako se bodo Jugoslovani in Čehoslovaki med seboj v kulturnem oziru podpirali. Čehi, osobito »zlata Praga«, so naše zastopnike bratski in gostoljubno sprejeli.

Lek proti metljavosti. Z ozirom na vaš članek v št. 37 pod »Metljavost goveje živine«, kjer želite, da bi se poročalo o uspehu zdravljenja, vam sporočam, da se je zdravljenje z preparatom »Fužer žinju« izvrstno obneslo in je vsa živina, ki je bila zdravljena in kjer je bilo sploh še mogoče upati na uspeh, popolnoma ozdravila in se popravila. K temu naj še pripomnim, da sem jaz v svojem članku v »Kmetovalcu« dne 15. 11. 1926 št. 21 priporočal poleg disto'a tudi francoski lek »Fužer žinju«, ki je, kakor se je pokazalo in kakor je dognala od poljedelskega ministrstva odredjena preizkuševalna komisija lanske leto, popolnoma istovreden z disto'om, je pa pri tem mnogo cenejši in se ga živini lažje daje. Kakor sem informiran, se bodo pa cene za fužer še znižale, tako da se to zdravilo zelo priporoča. Kar se pa tiče zdravila »Elcema«, je dognano, da je zelo dvomljive vrednosti in se je v praksi izkazalo celo kot zelo škodljivo. — Z odličnim spoštovanjem. Stanko Arko, živinozdravnik, Ljubljana dne 19. februarja 1927. — Založbo »Fužer žinju« z navodilom za dajanje ima dozdaj samo lekarna Babovec v Ljubljani.

Trije enodnevni sadjarski tečaji se vršijo v marcu na drž. srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru: v torek, dne 1. marca, tečaj o precepjenju sadnega drevja, v sredo, dne 2. marca, tečaj o sajenju, gnojenju in snaženju sadnega drevja, v pondeljek, dne 7. marca, ponovno tečaj o precepjenju sadnega drevja. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja vsaki dan od 9. do 12. in od 14. do 16. ure. V interesu sadjarjev samih je, da se omenjenih tečajev v čim večjem številu udeležijo.

Gospodarski tečaj v Sv. Križu pri Ljutomeru. Brašno društvo je priredilo dne 16. in 17. februarja v Šomševski dvorani gospodarski tečaj. Predavanja so trajala od 9. do 12. in od 1. do 5. ure. Predavali so g. zadržni revizor Tirš o zadržništvu kot glavni opori kmečkega stanu, o posojilnicah in bankah, G. tehnik Mencinger o zemljiški knigi, o mapi in kontroli mej. Drugi dan g. okrajni živinozdravnik g. Škof o metljavosti pri goveji živini, ki je letos tako hudo nastopila, da so morali samo v našem srezu zaklati do 700 glav živine. G. gradbenik Duh je predaval o kmečkih domovih in o porabi strojev v kmetijstvu. Predavanjem so sledili udeleženci razljudno in z velikim zanimanjem in vstrajali do konca. Udeležba je bila prav častna. Prvi dan 195, drugi dan 100 mož in mladencev. Vsi predavatelji so izjavili, da tako dobro obiskane tečaje še niso imeli. Ker so bili udeleženci razven 5 vsi iz domače župnije, so si Križevčani s tem sami sebi dali najlepše spričevalo, kako se zanimajo za prevažna kmečka vprašanja in kako hrepenijo po napredku in izobrazbi. Obilna udeležba pa tudi kaže, kako srečna je bila misel bratnega društva, da se priredi tečaj. V imenu vseh udeležencev se brašno društvo iskreno zahvaljuje vsem gg. predavateljem za njih trud. Posebna zahvala pa gre še domači posojilnici, ki je radevolje prevzela vse stroške tečaja. Naj bo uverjena, da je to svoto jako dobro naložila.

Ustanovno zborovanje Sadjarske in vrtnarske podružnice za Laško se bo vršilo v nedeljo, dne 27. t. m. po prvi sv. maši v osnovni šoli, zvezano s strokovnim predavanjem iz sadjarstva. Sadjarji ter ljubitelji sadjarstva in vrtnarstva iz Laškega in okolice, udeležite se tega gospodarsko izredno važnega zborovanja!

Mariborski trg, dne 19. februarja 1927. 74 slaninarjev je pripeljalo 235 zaklanih svinj na trg, ki so prodajali meso in slanino po 10.50 do 25 Din za kg na drobno, oziroma po 14 do 17 Din kg na debelo. Domači mesarji so prodajali govedino in ovčje meso po 8 do 10, volovsko 12 do 15, telečje 10 do 17, svinjsko 15 do 17 Din kg. — Drugače je bil trg prav dobro založen in obiskan. — Perutnine je bilo okoli 400 komadov. Cene so bile kokošem in piščancem 25 do 50, racam in gosom 30 do 70, puranom pa 70 do 125 Din komad; domačim zajcem 8 do 25, divjim 30 do 50 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, Krompirja je bilo 11 vozov; cene so poskočile za 25 par pri kg, sveže zelje se je prodajalo po 2 do 4, karfiol 5 do 15, endivija 1 do 1.50, ohrovt 2.50 do 6 Din komad, čebula 5 do 7, česen 8 do 15 Din venec, zelje 3.50 do 4, kislja repa 2 Din, grah v stroču 20, maslo 40 do 44, kuhano 44 do 46, čajno 50 do 65 Din kg, mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 14 Din liter, med 30 do 35 Din kg; jujca 1.25 do 2 Din komad, fižol 2.50 do 3 Din liter, oljčno olje 28 do 36, bučno olje 20 do 26 Din liter; sadye: jabotka in hruške 3 do 12, suhe češnje 7.50 do 10 Din, orehi 10, luščeni 32 do 35, datelji 24 do 35 Din kg. — Lončena in lesena roba, katere je bilo to pot mnogo na trgu, in sicer največ pletenih košar, jerbasov, peharjev in lesenih škafov in banj, se je prodajalo po 1 do 120 Din komad, brezove metle 2.25 do 6 Din komad, leseni vozički 100 do 300 Din komad. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 16. t. m. je bilo 9 vozov sena, 3 vozovi otave in 5 vozov slame, v soboto, 19. februarja pa 12 vozov sena, 2 voza otave in 6 vozov slame na trgu. Cene so bile senu: 80 do 100, otavi 75 do 90, slami pa 32.50 do 55 Din za 100 kg.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 18. februarja se je pripeljalo 90 svinj, 1 koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari 105—125 Din, 7—9 tednov stari 150—200 Din, 3—4 mesece stari 250—350 Din, 5—7 mesece stari 400—450 Din, 8—10 mesece stari 500—550 Din, 1 kg žive teže 9.50—10 Din, 1 kg mrtve teže 15—16 Din. Prodalo se je 51 kom.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je 12 konj, 6 bikov, 178 volov, 249 krav in 6 telet; skupaj 451 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 22. februarja 1927 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 7 do 8 Din, poldebili voli 6.50 do 7, plemenski voli 5.50 do 6, biki za klanje 6.25 do 6.75, klavne krave debele 6 do 6.50, plemenske krave 5.25 do 5.75, krave za klobasarje 2.50 do 3, molzne krave 5.50 do 6, breje krave 5.50 do 6, mlada živina 6 do 8. Prodalo se je 259 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 33, v Italijo 30.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 8 do 18 Din kg. Telečje meso 12.50 do 19 Din kg. Svinjsko meso sveže 15 do 27 Din.

Za razvedrilo.

Pri velikonočnem izpraševanju je stavil g. župnik neko vprašanje, na katerega pa vprašani ni znal odgovoriti, in ga je bilo sram. G. župnik pa ga je hotel rešiti iz zadrege, pa mu je rekel: »Seveda, to vprašanje je za vas težko!« — Mož pa je odgovoril: »Vprašanje še ni tako težko, pač pa odgovor, ta je težek!«

Kje se dobi tobak. Neki šolar je napisal v šolski nalogi o tobaku to-le: Tobak se dobi v južnih krajih naše države, včasih pa tudi v cigarah!

Dobra brizgalna. Po nekem požaru so vprašali gasilca: »Kako je delovala vaša nova brizgalna?« — Oni pa je hitro odgovoril: »O, izvrstno, samo — vode nismo imeli!«

To bi bil spomin! K vdovi je prišel neki gospod in rekel: »Vaš pokojni mož je bil moj dober prijatelj! Ali je zapustil kaj takega, kar bi mogel vzeti jaz za trajen spomin na njega?« — Ona: »Mene, le mene je zapustil!«

Predpustno prerokovanje. Ako se dosti moži jih in ženi o pusti — pride jih dosti na oklice in ljudem v čeljusti!

Naravno: Jud pravi drugemu Judu: »Kako to, Izak, da imaš uš, ki te ugrizne takoj pod prsti, samo da sežeš pod srajco!« — »Pa, kako vprašanje, mu zagode Izak, če zagrabim mimo, ujamem pa drugo!«

Pisma iz domačih krajev.

Vurberg. Naš gospod župan, propadli kandidat SDS je na dan volitev, ko je slišal svojo obsodbo v lastni občini, izjavljal, da se za te volitve ni dosti brigal, pač pa bo nastopil odločno pri prihodnjih volitvah ter preskrbel, da ne pride županstvo v klerikalno stranko. Toda naši spoštovani volilci bodo tudi takrat odločni in bodo tudi takrat z 226 glasovi ali še višje dejali tako, še danes g. Preložnik je župan občine Vurberg, pa nikoli več. Da bi že ta čas skoraj prišel, čim prej tem srečnejša bo občina.

Remšnik. Hmelj bodo začeli saditi naši posestniki. Smio v hribih, pa denarja je treba, a hmelj daje upanje, če se le bo obnesel. — Naša šola dohva vse slovenske liste, seveda katoliških ne, da jih učitelj daje ljudem. Dajte ljudstvu zdrave dušne hrane, ne pa smrdljivega strupa grdega čusopisja!

Jarenina. I oročil se je v tukajšnji cerkvi dne 19. t. m. gospod Robert Ständcker, sin posestnika in gostilničarja v Pesniškem dvoru z gđ. Angelo Spesovo, hčerke posestnika istotam. Mlademu paru obilo sreče in blagoslova!

Gornja Sv. Kungota. Dne 19. februarja je umrla na Cajzliu viničarka v cerkvenih gorah, žena Frančišek Sirec, Terezija Sirec, tretjerednica. V soboto se je bila dobre volje, sicer bolna, toda proti večeru pa se je tudi dan njenega 42 letnega življenja naglil k zatonu, zaspala je sladko, z nasmehom na ustih, šepetajoč Jezus in Marija. Irtečeni prvi petek se je revica močno prehladila, od tistega časa je hiral. Zapusča pridnega, zvestega moža in pridno hčerko. I ogreb je vodil od doma domači gospod župnik, ki je ob njenem odprtem grobu govoril zadnjo slovo, povdarjajoč besede sv. pisma: »Blagor tistim, ki jih Gospod, kadar pride, najde tujce«. Domači pevci so zapeli pred hišo tisto prelepo: »Kaj je človek na tem svetu«, na grobu pa tisto večno lepo »O idi čuša k svojemu!« Njena smrt pa naj nas opominja, bodimo pripravljeni, ker ne vemo ne dneva, ne ure. Sladko počivaj pridna žena pri ložjem presv. Srcu, ki si ga tako goreče ljubila!

Gornja Sv. Kungota. Na Vrtičah je umrl 18. februarja pravi mizarski umetnik v starosti 66 let, Frančišek Sirec. Pokojni je bil mož-peščenjak in zelo simpatična oseba, povsod so ga klicali na delo. Krasno izdelano pohištvo po domači in sosednjih župnijah hvali mojstra in njegov umetniško-mizarski talent. Stanoval je pri posestniku Fr. Kaiser še čez 11 let. Kot dober delavec in mojster je bil pri ljudeh zelo priljubljen, je delal po ceni ter imel srce za siromaka, zato mu je tudi ljudstvo izkazalo v nedeljo 20. februarja po blagoslovu čast na zadnji poti v mogočnem